

Svitlina u škurini Doroteji Zeichmann-Lipković na god

N. Benčić i P. Tyran čestitaju rođendan Doroteji Zeichmann foto: h. šoretić

Istina je da čudakrat imamo čut zastanka u našem skromnom književnom životu. No u zadnje vrime kot da bi se zapudila bila i zela si veći žrkalj hrabrosti. Da spomenemo samo imena: Ana Šoretić, Dorotea Zeichmann-Lipković, zbirku Pepija Radostića, antologiju »Rušimo granice« PEN-a, zvanaredne »Plesne običaje gradišćanskih Hrvata« ili stalno nadopunjavanje »Ivanovoga bloga« za digitalne frikere (od engl. freak), a pri tom nismo spomenuli neka djela u ladići, kot je to Martin Jordanić sa svojim skečom »Odluka« o povijesni događaji u Filežu za vrime priključenja Austriji. Prevažu pjesnička ostvarenja i zaostaje nam proza većega daha. Svejedno, bilo kako bilo, znaki živoga literarnoga bivšega ponosa su ovdje.

I tako smo već kod djelovanja naše jubilarke Doroteje, ar je ona sama u protivričju sa svojim djelom »Mrtvi ma odmoru«, (HšTD 1999.), pjesme i proza, u ufanju budjenja ili goristajanja, što je potvrdila raskošnom dvojezičnom zbirkom pjesam »Od jutra do noći«, (HKDC 2022.) u koj diruje životni nerv našega današnjega društvenoga života jako tankočutno sa strane dobrog stanja i škure strani gublje-

riki. Nje boravak u Beču, u HAK-u, ima određujući uticaj na književni put, ar je u časopisu *NOVI GLAS* započela prve literarne korake pjesmami i kratkom prozom. Odredjeno vrime je bila i glavna urednica toga časopisa i tako dobila uvid i praksu uredničkoga posla i pismene prezentacije. I nje veliki uzori, pelde: Augustin Blazović i Ignac Horvat su tako počeli, Augustin u *CRIKVENOM GLASNIKU GRADIŠĆA* a Ignac u *KRŠĆANSKI HRVATSKI NOVINA*. Po završetku studijov stupi u službu Austrijskoga ministarstva vanjskih poslov u koj službi upozna kulturni i društveni život i u naši susjedni država i velegradi, kot je to i Prag, Kopenhagen ili Beograd, i dostane žive impulze za svoje literarne djelovanje, posebno F. Kafke, F. Dostojevskoga a iz Gradišća/Beča od P. Augustina Blazovića. Kod nje se točno more viditi kreativna snaga HAK-a, odakle su izrasle mnoge literarne generacije gradišćanskohrvatske književnosti.

Antologije i kratki životopisi rado naglašavaju ključne podatke dosadašnjega životnoga puta, ki podatki nam olakšavaju orijentaciju razvitka na tom literarnom putovanju. I čudakrat se pitamo: sam ovo kanio/la, sam si ovo zaslužila/o? I ne moremo van iz lečke.

Dorotea je Klimpuška, rođjena 1957., i po odredjenoj školskoj izobrazbi pohađila studij za tumača engleskoga i ruskoga jezika na sveučilišću u Beču, pak Ame-

riki. Nje boravak u Beču, u HAK-u, ima određujući uticaj na književni put, ar je u časopisu *NOVI GLAS* započela prve literarne korake pjesmami i kratkom prozom. Odredjeno vrime je bila i glavna urednica toga časopisa i tako dobila uvid i praksu uredničkoga posla i pismene prezentacije. I nje veliki uzori, pelde: Augustin Blazović i Ignac Horvat su tako počeli, Augustin u *CRIKVENOM GLASNIKU GRADIŠĆA* a Ignac u *KRŠĆANSKI HRVATSKI NOVINA*. Po završetku studijov stupi u službu Austrijskoga ministarstva vanjskih poslov u koj službi upozna kulturni i društveni život i u naši susjedni država i velegradi, kot je to i Prag, Kopenhagen ili Beograd, i dostane žive impulze za svoje literarne djelovanje, posebno F. Kafke, F. Dostojevskoga a iz Gradišća/Beča od P. Augustina Blazovića. Kod nje se točno more viditi kreativna snaga HAK-a, odakle su izrasle mnoge literarne generacije gradišćanskohrvatske književnosti.

Bilo bi zaman pokušiti sva objelodanjena književna djela i kritične opise Doroteje nabrojiti, ali nakupio se je veliki broj. Zvana toga su jako različenoga karaktera. Na prvom mjestu moramo razlikovati dva književne smire: liriku i prozu, kratku prozu, akoprem nam se čini da joj je lirika,

pjesma bliže srcu nego proza. U Gradišću su joj djela zvana *NOVOGA GLASA* u *Kalendaru GRADIŠĆE*, *HRVATSKI NOVINA*, pak upoznavanje, šmekanje na brojni susreti, čitanji u Austriji i Hrvatskoj. A nije joj se grostilo sudjelovati na književni naticanji LINAK i I. Horvata. Brojne antologije naše pokrajine, austro-nimške, gradišćanskohrvatske i hrvatske su pripravile pjesme, ke su po kritički izlaganji nostalgijne, škuro-tužne, ironične, šalne, svojstvene, pak grizu i bodu. Pažnju su joj poklonili i književni kritičari iz matične zemlje, tako Đuro Vidmarović, Željka Lovrenčić, pak prikaz za Hrvate u svitu u *MATICI HRVATSKOJ* ali i u austrijski nimški novina.

Ne bi smili propustiti spomenuti bar nekoliko poznatija djela kot su to: »*Mačka lovi miša*«, novela (1993.); »*Keine Erinnerung mehr – Nema uspomena*«, pjesme (1994.); »*Mrtvi na odmoru*«, pjesme i proza (1999.), »*Med nebom i paklom – Zwischen Himmel und Hölle*«, pjesme (2012.), »*Dopisivanje AB - DZ*«, pisma (2014.), »*Od jutra do noći – Vom Morgen bis zum Abend*«, pjesme (2022.) i još brojna druga djela naše književnosti.

Zadnja vist ka nas je posebno obradovala je da ju je austrijski P.E.N. Club primio u svoje rede i tako nastala

ravnopravna književnica Austrije ali poznata davnije i u Hrvatskoj.

A što joj moremo zaželjeti prilikom polukrugloga rođendana? Zdravlje, duhovnu snagu da u veselju more ostvarivati svoje književne vizije, za sebe ali istotako i za gradišćanskohrvatski narod i književnu kulturu kot znakovit znak maloga naroda na rubnom pojasu kulturov u 21. stoljeća.

(NB)

Dorotea Zeichmann prilikom prezentacije svoje knjige s pismi s A. Blazovićem (2014.)